

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 104. szám
2017/6.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő:
Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Szerkesztők:
Pál Gyöngyi, Szima Csilla

Pünkösöd a Bedellőn pünkösdi rózsákkal

Kihasználva a hosszú hétvégét és a szép időt, pünkösöd vasárnapján a Bedellőre kirándultunk, a Torockói-hegységbe.

PÁL GYÖNGYI

A Torockói-hegység Erdély központi részén található, délen a Maros völgye, északon a Felekidomság határolja, nyugaton az Öreg-havas, illetve az Erdélyi-érchegység, amely délkeleten és dél felől is öleli. A Torockói-hegység tájai egyediek, számos szoros, hasadék, barlang, bűvópatak, sziklacsúcs látható itt. A hegység bizarr szépségű természeti csodáit, nevezetességeit a mészkőnek köszönheti. Az északi rész az Aranyos- és a Hesdát-patak között magába foglalja a Tordai- és a Túri-hasadékot. A középső rész a Diód-patak és az Aranyos-völgye között terül el, igazi turistaparadicsom, olyan nevezetességekkel, mint a Székelykő, Ordaskő, Vidalykő, Bedellő, Kőkői-szoros, Szolcsvai bűvópatak barlangja. A déli részén az Ompoly völgye és a Diód-patak között találjuk a legmagasabb kiemelkedéseket a hegység területén, ez a Dombó-csúcs és a Corabia szirtek, valamint számos látnivaló: Bulzkő, Csákyakő, Kecsekő, Remetei-, Havasgáldi-, Kisgáldi-szoros.

Az óriások várában

Reggel nyolc órakor indultunk mikrobuszal Torockószentgyörgyre, a túra szervezői Vlád Pál és Kosztin Erika voltak. Szép, nyári időben Brassai Sámuel szülőházától kezdtek gyalogtúránkat, a falu központjától nem messze. Nyugat felé hagytuk el a falut, a vár irányába. Elértük az útelágazást, ahol található a Havas-patak völ-

gyéből jövő szekérút a várhoz vezető úttal. Innen már elénk tárt a torockószentgyörgyi vár, amint meredek sziklafalakkal emelkedik a Havas-patak völgye fölé. A völgy lapályáról a 200 méteres szintkülönbség a sziklafalak meredeksége és komorsága miatt sokkal többnek látszik, a vár megközelíthetetlennek tűnik. A népi hiedelem szerint a várat óriások építették. Ez a monda ihlette Gyulai Pált *Az óriásleányka* című elbeszélő költeményének megírására: „E fényes, büszke várnak most csak romját leled / Lakói merre vannak, hiába kérdezed.” A vár az Ákos nemzetséghez tartozó Thoroczkay család történetével fonódik össze, leírása Orbán Balázs tollából ismeretes. Legrégibbi része vélhetőleg a 13. század végéről származik. Pusztulása a 18. században következett be, amikor a Rákóczi-féle felkelést támogató Thoroczkay család viszályba került az osztrákokkal, akik megtorlásul 1704-ben lövették, majd felrobbantották a várat, amely így elvesztette őrző-védő szerepét, mára turisztikai látványossággá vált, és az itt élő emberek történelmének sziklára emelt tanúja csupán.

A jelzőtáblán a kék sáv turistajelzés a Szilas-patak völgye és a Bedellő platója felé mutatja az utat. Elhaladtunk a vár alatt, bal kéz felől a Kőkői-szorosot láttuk, jobb felől a várat és a régi szekérutat. Átmentünk a patak másik partjára, nemsokára elértük az erdőt és a Szilas-patak völgyén haladtunk tovább. Hegynek felfelé kövítettük a patakot. Hátra-hátranézve látszott a Székelykő impozáns sziklatömbje, a meredeken égbe törő falak és az alatta kitarulkozó Torockói-medence. Lassan felkapaszkodtunk a Szilas-patak aprócska, de annál vadregényesebb szorosába. A keskeny ösvény mere-

A SZERZŐ FELVÉTELEI

A Szilas-patak völgye természetvédelmi terület

deken haladt felfelé a patak völgyön, szétlőtt kidöntött fák nehezítették a haladást. Az ösvény kicsit eltávolodott a pataktól, majd újra visszakanyarodott, egy óra alatt értünk fel a Szilas-patak festőien szép vízéséséhez. Itt egy kis pihenőt tartottunk, megcsodálva a szép vízésést, majd indultunk tovább. A patak mind kisebb és kisebb lett, még végül csak egy vékony kis erecske csordogált már mellettünk. Kijutottunk az erdőből egy szép tisztásra, ahol egy forrás volt látható, melynek a vizét betonvályú gyűjtötte össze. Innen indult a kis patakocskára a völgy felé, ez a Szilas-patak forrása. Közélen nyíltak a pünkösdi rózsák ezen a napfényes szép pünkösdi ünnepen. A sárga virágú zergeboglár (*Trollius europaeus*), népiesen pünkösdi rózsá évelő növény, akár 180 centiméteres magasságig is megnőhet. Virága a hosszú szár végén helyezkedik el, enyhén illatos, citromsárga színű, gömbölyű formájú. A hűvösebb éghajlatot kedveli, lápré-

teken, láperdőben, hegyi liget erdőben fordul elő. Május és július között virágzik.

A Szilas-patak völgye természetvédelmi terület, az útvonalat magyarózó táblákkal látták el, a jelzéseket is felújították, érvénybe léptek a rezervációkra kiszabott törvények. Jólnevelt turistaként betartottuk a szabályokat: „mindent a szemnek, semmit a kéznek”, elővettük fényképezőgépeinket és így örökítettük meg a látványt. A forrástól eltávolodva felfelé haladtunk a Bedellő platója felé. Nemsokára felértünk a Szilas- és a Cornu-csúcsok közötti 1160 m magas nyeregbe. Tovább haladva egy meredek kapaszkodó után megérkeztünk egy nagy tölgyfához, ahol találkozik a kék sáv jelzésünk a piros sáv jelzéssel, mely a Havas-patak völgyén jön fel. Tovább haladtunk egy nyírfával benőtt részen, majd hatalmas legelőre értünk, a Bedellő platójára.

Turistaút-csomópont a Bedellő platóján

A Bedellő platója több turistaösvénynek a kereszteződési pontja. A kék sáv jelzés, amelyen idáig jöttünk, a Szolcsvai-bűvópatak hatalmas víznyelőjéhez vezet, ahol a Dilbina barlangban három patak vize tűnik el a föld alatt, a Valea Seaca, Valea Poieni és Ponor-patakok vize, az utóbbi 25 m magas szép vízésést alkotva zuhan a mélybe a kékes színű sziklákra, innen az elnevezése is (Vánatárilé Ponorului), az itt elnyelt patakok vize a Szolcsvai-bűvópatak kifolyásánál bukkan újra elő (Huda lui Paparâ). A piros sáv Torockóról jön és a Remetei-szorosban levő menedékházhoz vezet, része annak a gerincútnak, amely észak-déli irányban járja végig a Torockói-hegyeket 75 km hosszban, a kolozsvári Bükk erdőtől a

Csumorna-platóig (az 1300 m-es Băieșu csúcsig). A piros kereszt Bedellő (Izvoare) faluból indul, a Plaiului szoroson keresztül vezet a Bedellő platójára, innen pedig a Sárkánykapu mellett elhaladva a Sipote-vízéséshez (Aranyos völgye). A Sárkánykapu mellett találjuk a Bedellői cseppkőbarlangot. A nagy kapu valamikor a barlang bejárata volt, de mivel beomlott, darabjai ott láthatók a megmaradt barlangrésztől. Az egykoron Klára-barlangként ismert képződmény hossza 125 m, egy oldalággal. Cseppköveit az utóbbi száz év látogatói letörték, így mai állapota szomorú látványt nyújt.

Ezek a főbb útvonalak Bedellő platóján, de mindezt bejárni egy nap nem elegendő. Álltunk a tetőn és csodáltuk a tájat, havasi legelők, erdők, kiemelkedik egy-egy magasabb csúcs. Északkelet irányban látszanak a Vultureasa- és a Vulturese-sziklák, mögöttük a Bélavár impozáns sziklafalai, távolabb az Öreg-havas.

A piros kereszttel jelzett Cheile Plaiului szoroson (Köves-patak) ereszkedtünk le Bedellő (Izvoarele) faluba. A patak völgyön, meredek sziklafalak közt több kisebb vízésést láthattunk. Az út elég meredek, az őstől ott maradt száraz levelek eltakarják az ösvényt, ez megnehezítette a haladást, néhol térdig süppedtünk a levelekbe, nem látszott, hova lépünk, többször keresztül kellett menni a patakon is a csúszós kőveken. A hosszú és fárasztó ereszkedés után végre kijutottunk a szorosból, és szekérúton elértük Bedellő falut, ahol már várt a mikrobuszunk.

A kissé nehéz, de szép és látványos út hossza 12 km, 630 m szintkülönbséget tettünk meg felfelé, és ugyanannyit ereszkedtünk lefelé is, hazafelé menet pedig még megálltunk Torockószentgyörgyön is.

„E fényes, büszke várnak most csak romját leled...”

Sárnak köszönöm a gyöngyöt: drótszamárról zsoboki konfirmálásra

Ilyen élményben volt része a véletlen kolozsvári utazónak

SZIMA CSILLA

Minden túra, maraton, kerékpáros kirándulás mögött komoly szervezői munka áll. Értékelniük kell a szervezők erőfeszítő és lelkiismeretes munkáját, önkéntes tevékenységüket, mely sok energiát és odafigyelést igényel. Így jön létre egy jól kigondolt, megszervezett út. Mi is – Branea Róbert, Szima Márton, Galaci Balázs és Szima Csilla – így indultunk el május 28-án feltérképezni a Kós Károly teljesítménytúra nyomvonalait. Hogy pontosítsak, én csak kísérőként, pusztán szemlélőként indultam, s már az indulás előtt azon töprengtem, valószínűleg akadályozni fogom a munka folyamatát azzal, hogy csak lassabban tudok haladni az úton.

Aggodalmam fokozódott, mikor a sztánai állomáson egy gumicsizmás férfi megjegyezte, hogy a faluba vezető útszakasz nagyon sáros. Rövid időn belül ez be is bizonyosodott, hisz egy kilométer szakaszon akkora volt a sár, hogy menni is alig lehetett, pedálozni egyáltalán. Ez várható is volt a bőséges esőzések után. Az erősebbek felkapták a biciklit és közben megemelve sikerült áthaladniuk a sártengeren. Én már csak abban reménykedtem, hogy a kezdeti nehézségek után valahol fenn a dombon majd csak ránk süt a nap, és utána megváltoztatom úti célomat. Sztánán váltottunk néhány szót a tiszteletes úrral, és én a könnyebb utat választva a helyi aszfaltos úton indultam Zsobok felé. Mivel nagy ereszkedő várt rám, hamar leértem a faluba, tizenegyre a templom előtt

voltam. Szépen rendben tartott, gondozott faluközpont tárult elém. Úgy döntöttem, részt veszek a helybéli ifjak konfirmálásán és az istentiszteleten.

Kellemes meglepetésben volt részem: csordultig telt padok, a falakon varrottasok, gondos kezek munkája. Lélekben békeség várt rám. A sár után gyöngy, s konkrét értelemben is, szemet gyönyörködtető, gazdagon díszített gyöngyös kalotaszegi népviselet volt a nyolc lány öltözete. A párta a népművészet remeke, a kalotaszegi női viselet ünnepi darabja, melyet a lányok a konfirmációtól a lakodalomig viselnek. Találón mondja Bródy Sándor, hogy a kalotaszegi lányok lábán járó tulipánok. A hagyomány arra való, hogy visszavezesse az embert önmagához. Önmagunkat fedezzük fel minden apró mozzanatban, s fejtjük meg a népművészet képi információit. Például megfigyeltem, hogy a kézen való kender itt is a lányok csak a konfirmáció után vették a karjukra, s viselhetik az esküvőjükig. Hagyományhoz híven a két fiú is népi motívumokkal varrott szűrt, posztóból készített fekete-piros hímzésekkel díszített ruhát viselt.

Bár úti célom teljesen megváltozott, hasznos nyomkövetőnek bizonyultam a továbbiakban is. A tiszteletes úr az elköborolt, majd hazatalált ifjú példázatával (Lukács 15, 11–32) próbálta szemléletesen tenni mondanivalóját. Az Atya szeretete, aki visszafogadja eltévelyedett fiát, szívhez szóló beszéd, elsősorban szülőkhöz, nagyszülőkhöz szól. De tanulhatott belőle a testvér, a pedagógus, kik-

nek legfőbb jellemvonásuk a megértés, az elfogadás és a nyitottság kell legyen.

Magam is pedagógus vagyok, már harminc éve tanítok, de meghatott e tíz ifjú komoly felkészültsége, elkötelezettsége, valamint az eredmény, amit a tiszteletes úrral sikerült felmutatniuk. Az aprólékosan felmondott káté, az énekek, a reformátorok bemutatása igazi biznyságtétele annak, hogy ez csupán a kezdet, amire később hitüket alapozni tudják. A vetítésből kitűnt, hogy milyen szoros kapcsolat fűzi őket nemcsak az egyházhoz, hanem ahhoz a lelki templomhoz is, amit közös kirándulásuk alkalmával együtt építettek. Úgyes megoldás a játékos, legóból készült templom, a lélek háza, amelyhez mindenki betoldotta piciny darabját.

Ilyen távol a dübörgő város zajától, távol Kolozsvártól szívet melengető biznyságtétel ez. Dicséretet érdemel a gyermekotthon, pedagógusok, kisegítők munkája és a tiszteletes úr ösztartó ereje, aki szívvel-lellekkel munkálkodik a közösségi élet gyarapításán. Templomi szolgálata biznyságtétele annak, hogy a kis közösség továbbadja az ifjú nemzedéknek felbecsülhetetlen gyöngyeit. Megható volt látni, amint a sok ifjú szép sorban kivonul a templomból: Kalotaszeg gyöngyei, a jövő Erdély keresztyén rügyei.

Az orgona utolsó akkordjait dúdolva könnyedén felkariáltam a nehéz emelkedőn a zsoboki vasúti megállóba. Az elhagyott állomásépület néma tanújaként állt a hajdan itt felejtett élő gyöngyszemeknek.

Júliusi rendezvények

- **Július 1. (szombat):** Csiga-domb (15 km). Találkozás 9 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi téri megállójában. Szervező: Fazakas Ferenc.
- **Július 5. (szerda):** Séta a Páter úton (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés a székházban (nem az Apáczai-Líceumban!!!).
- **Július 6. (csütörtök):** Fürdőtúra Szamosújvárra. Találkozás 7.15 órakor a vonatállomáson (vonat indul 7.35 órakor). Szervező: Nagy Lajos.
- **Július 8. (szombat):** Vasvári Pál Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúra. Részletes információk a túráról és a nevezési feltételekről a kerékpáros teljesítménytúra honlapján: <http://www.ekekolozsvar.ro/vasvaribringa/>. Bármilyen, a túrával kapcsolatos egyéb információt a (004)0743-502767 telefonszámon, illetve a kett@ekekolozsvar.ro e-mail-címen lehet igényelni.
- **Július 12. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Július 13. (csütörtök):** Túraszervezők tanácskozása és választmányi gyűlés 18 órától a székházban.
- **Július 13–15. (csütörtök–szombat):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7.15 órakor az állomáson. Szervező: Bagaméri Tibor. Bejelentkezni telefonon.
- **Július 15. (szombat):** Árpád-csúcs (22 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Csorba Anna.
- **Július 16. (vasárnap):** Rozsda-szakadék (15 km/400 m szintkülönbség). Találkozás a Flip előtt 7 órakor. Szervező: Vlád Pál. Érdeklődni telefonon Kosztin Erikánál.
- **Július 19. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Július 20–22. (csütörtök–szombat):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7.15 órakor az állomáson. Szervező: Bagaméri Tibor. Bejelentkezni telefonon.
- **Július 23. (vasárnap):** Majláth-kút (15 km). Találkozás 8.45 órakor a 40-es autóbusz megállójában (a román színház mellett). Szervezők: Pál István és Pál Gyöngyi.
- **Július 25–30. (kedd–vasárnap):** Rétyi Nyír (Kovászna megye). XXVI. EKE Vándortábor a Háromszéki EKE szervezésében. Bővebb információk a <http://www.heke.ro/xxvi-eke-vt/> honlapon.
- **Július 26. (szerda):** Rejtett-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Szolgálatos napok a székházban** (Kolozsvár, Fürdő/Cardinal Iuliu Hossu utca 20. sz., 13-as ajtó): kedden 10.30–12.30, szerdán 11–13, csütörtökön 17–18 óra között. ♦ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban. ♦ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–18 óra között a székházban.

Túraelőzetes

- **Augusztus 2. (szerda):** Séta a Páter úton (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Augusztus 12. (szombat):** Kós Károly Gyalogos és Kerékpáros Emlék- és Teljesítménytúrák. Részletek a túrák honlapján: www.ekekolozsvar.ro/teljesitmenyturak/, július 12-től kezdve! Bármilyen, a túrával kapcsolatos információt a következő telefonszámon, illetve e-mail-címen lehet igényelni: (004)0743-502767 vagy kett@ekekolozsvar.ro.
- ♦ Kirándulás a Detonátára (10 km, 400 m szintkülönbség). Szervező: Vas Géza.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Bagaméri Tibor 0742-776930
 Csorba Anna 0740-407652
 Fazakas Ferenc 0752-640319
 Kosztin Erika 0746-055926, 0770-0323511
 Nagy Lajos 0729-835674
 Pál Gyöngyi 0742-373546
 Pál István 0264-572663
 Székely Lavotta 0748-036290
 Vas Géza 0742-659570
 Titkár: Etédi József 0745-029946 és Székely Lavotta

Rendezvényeire minden érdeklődőt szeretettel vár az EKE Kolozsvár 1891!

Megjelent az Erdélyi Gyopár 150. lapszáma

■ A 150. lapszám is friss eseményekről számol be, minderről, ami égen-földön a természetben megtalálható... ez alkalommal sok turistahumorról is fűszerezve. Hírt kaphat az olvasó arról, hogy az EKE-osztályok számos rendezvénye mellett Jókai Mór Teljesítménytúra volt huszadszorra, szintén telje-

sítménytúrával emlékeztek a gyergyóiak negyedik alkalommal Eröss Zsoltra, de a Kitty-emlékverseny sem maradt el.

Összeállt az EKE XXVI. Vándortáborának teljes programja, az összes túralehetőség megtalálható az *Erdélyi Gyopárban*, lehet tehát válogatni közülük már most annak, aki a Rétyi Nyírben

a turistaság legnagyobb találkozóján töltené szabadsága egy részét. Aki csak virtuálisan kirándulna, annak ajánljuk a *Hazajárás Erdélybe* sorozat újabb részét, melynek címe *Télibücsiztató túrák a Páringtól a Répátig*, de várlátogatásra is nyílik lehetőség Keresztváron. A Tündér-barlang titkait fedi fel Kinda Tibor,

Hargitafürdő Janus-arcát mutatja meg Zsigmond Enikő, Molnár Zoltán pedig újabb utazásra hív a nyári csillagképek között. A felsorolás csak morzsa abból, amit az ünnepi lapszám kínál, hiszen szó van ebben még a maroshévízi Urmánczy-fürdőről, a nyári gombásztúrákon gyűjthető gasztronómiai különlegessé-

gekről, és arról a sajátos flóráról is, amit a Csalhó Nemzeti Park rejtget. Aki nem akar tudatlanul állni egy-egy meteorológiai állomás kapujában, vagy nem akarja varázsgömbnek nevezni az ott látható üveggolyóbist, annak is segít a tudásbővítésben az *Erdélyi Gyopár*, amelynek beszerzéséről az EKE-osztályoknál lehet érdeklődni.